

Tiyatro Türü ve Özellikleri

TİYATRO NEDİR?

- Bir öyküyü, sahne olarak ayrılmış bir yerde, oyuncuların söz ve hareketleriyle canlandırma sanatıdır.
- Tiyatro sözcüğü Yunanca'da "**seyirlik yeri**" anlamına gelen **theatron**'dan türetilmiş, dilimize İtalyanca'daki **teatro** sözcüğünden geçmiştir.

TİYATRONUN TARİHÇESİ:

- ▶ Tiyatro da başka sanatlar gibi dinsel törenlerden doğmuş, sonra dinden bağımsızlaşarak sanatlaşmıştır.
- ▶ Kökeninde, ilkel insanın doğa olaylarını kendi bedensel hareketleriyle simgesel olarak temsil etme çabaları yatar.
- ▶ Bazı başka kuramlara göre ise tiyatronun kaynağı şamanist inançlardır. Şamanist törenlerin özelliği, izleyici ya da katılımcılara, tanrısal gücün simgesi yerine kendisini göstermesiydi.

TİYATRO TÜRLERİ:

TRAJEDİ

-Seyircide korku ve acıma hislerini uyandırarak onu kötü duygularından arındırmayı amaçlayan tiyatro türüdür.

-Konusunu seçkin kimselerin hayatından ya da mitolojiden alır.

-Kahramanları tanrılar ya da soylu kimselerdir.

-Çirkin olaylar (cinayet, kavga vs.) seyircinin gözü önünde gerçekleştirilmez.

-İşlenmiş, kusursuz bîr üslubu vardır; kaba sayılan sözlere yer verilmez.

-Üç birlik kuralına uyar. Bu, yer, zaman ve olay birliğidir.

-Eski Yunan'da Aiskhylos, Euripides. Sophokles; Klasik Fransız edebiyatı'nda Corneille ve Racine'dir

KOMEDİ

İnsanları güldürerek eğitmeyi amaçlayan tiyatro türüdür. Her gülünç şeyin altında ders alınacak acı bir gerçeğin olduğuna inanılır.

- Konusunu günlük hayattan, sosyal olaylardan seçer.
- Kahramanları sıradan insanlar, eğitim görmemiş ya da sonradan görme kişilerdir.
- Üslupta kusursuzluk aranmaz, kaba sayılan hatta küfürlü sözlere yer verilir.
- Çirkin, kaba olaylar seyircinin gözü önünde işlenir.
- Üç birlik kuralına uyar.
- **Eski Yunan**'da Aristophanes, Klasik **Fransız Edebiyatı**'nda Moliere'dir.

DRAM

19. yüzyılda trajedinin sıkı kurallarını yıkmak amacıyla meydana getirilen tiyatro türüdür.

➤ Konusunu günlük hayattan ya da tarihin herhangi bir devrinden seçebilir.

➤ Hem acıklı hem komik olaylar aynı oyunda iç içe bulunur.

➤ Kahramanlar hem soylular hem de sıradan insanlardır.

➤ Üç birlik kuralına uymak zorunda değildir.

➤ Her tür olay seyircinin karşısında gerçekleştirilebilir.

➤ Şiir, düzyazı karışık halde bulunur.

➤ Shakespeare, Victor Hugo, Goethe en ünlü dram yazarlarıdır.

Müzikli Tiyatro

Opera: Sözlerinin tümü ya da çoğu "koro, solo, düet" biçiminde şarkılı olarak söylenen müzikli tiyatro eseridir. Oyunculara, orkestra eşlik eder.

➤ **Operet:** Eğlenceli, hafif konulu, içinde bestesiz konuşmalar da bulunan müzikli tiyatrodur. Daha çok halk için yazılmış eserlerdir.

➤ **Opera Komik:** Operetin, yüksek sınıf için yazılmış, besteli biçimidir.

➤ **Vodvil:** Hareketli, eğlenceli bir konuya dayanan, içinde şarkılara da yer verilen hafif komedidir. Bu nedenle vodvil, bir "komedi türü" olarak da gösterilir.

➤ **Bale:** Konusu; türlü dans ve davranışlarla anlatılan müzikli, sözsüz tiyatro türüdür.

BATI TİYATROSU

- ▶ Batılı tiyatro eserlerinin kaynağı Eski Yunan'dır. Eski Yunan'daki bağ bozumu tanrısı "dionisos" adına düzenlenen Őenliklerden ortaya çıktığı bilinmektedir.
- ▶ Batılı anlamda tiyatro ilk defa Tanzimat döneminde görölmektedir. Őinasi'nin "**Őair Evlenmesi**", ilk yayımlanan tiyatro eseridir. Namık Kemal' in "**Vatan Yahut Silistre**" ise, ilk defa sahneye konan tiyatro eseridir.

İYİ ÇALIŞMALAR

- DİLEK TÜRK – TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI